

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΤΕΥΧΟΣ 33 • ΔΡΧ. 400
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2000

**Συστάθηκε ο Οργανισμός
του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου
Ζακύνθου**

**Αναδημιουργείται
η Λίμνη Κάρλα**

**Η χρησιμότητα
των υδρολογικών ομοιωμάτων
στη διατήρηση
και προστασία των υγροτόπων**

**Εθνική Βάση Δεδομένων
για τους Υγροτόπους**

**Θεόφραστος 2000
Βιοποικιλότητα και
φυσική κληρονομιά στο Αιγαίο**

**Διάδοση της Μεσογειακής πείρας
για τους Υγροτόπους
στη Μαύρη Θάλασσα**

**Το ποτάμι
Εγχειρίδιο Δραστηριοτήτων
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης**

Σε αυτό το τεύχος

Η σύσταση Οργανισμού του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, αποτελεί ιστορική στιγμή στα ελληνικά περιβαλλοντικά δρώμενα, καθώς αποτελεί τον πρώτο φορέα διαχείρισης σε προστατευόμενη περιοχή και κυρίως σε μια περιοχή με εικοσαετές ιστορικό διαλόγου, όχι πάντοτε νηφάλιου εξαιτίας των δυσεπίλυτων διαχειριστικών προβλημάτων (σελ. 3).

Σαράντα έτη διχονομιών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών περιπετειών, μελετών και σχεδιασμών έληξαν στις 23 Ιουνίου του 2000 με την επίσημη παρουσίαση στον Βόλο του έργου αναδημιουργίας της Λίμνης Κάρλας (σελ. 4).

Η δημιουργία εθνικής βάσης δεδομένων για τους υγροτόπους, εύκολα επεκτάσιμης και προσβάσιμης, συμβατής με άλλες εθνικές ή διεθνείς βάσεις και η χρησιμότητά της για τη λήψη αποφάσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αποτέλεσε το αντικείμενο έργου, το οποίο παρουσιάστηκε στην Αθήνα (σελ. 5).

Στην ολοκληρωμένη διαχείριση των υγροτόπων, ουσιαστική βοήθεια μπορεί να προσφέρει η χρησιμοποίηση σύγχρονων επιστημονικών εργαλείων, όπως τα υδρολογικά ομοιώματα. Τα κυριότερα υδρολογικά προβλήματα, τα οποία συνδέονται άμεσα με τη διατήρηση των υγροτόπων και στην αντιμετώπιση των οποίων τα υδρολογικά ομοιώματα είναι σε θέση να συμβάλουν, εντοπίζονται στη δυνατότητα αξιολόγησης των υδατικών πόρων μιας υδρολογικής λεκάνης, στη ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων της και στις συνέπειες από την αλλαγή χρήσεων γης στο υδατικό ισοζύγιο της λεκάνης (σελ. 6-9).

Θαυμαστός ο κόσμος των φυτών και των λίθων που μας αποκάλυψε πριν από 23 αιώνες ο Τύρταμος, συγχωριανός της Σαπφούς και του Τερπάνδρου. Τιμήθηκε από τους απογόνους του και από άλλους Έλληνες και ξένους, στο χωριό που γεννήθηκε, με ένα συνέδριο χωρίς στιγμή πλήξης, το οποίο ελπίζουμε ότι θα είναι αφετηρία και άλλων δράσεων για τη διατήρηση της φύσης στο Αιγαίο (σελ. 11-13).

Η διάδοση της Μεσογειακής πείρας για τους υγροτόπους στη Μαύρη Θάλασσα, αποτελεί δράση του προγράμματος MedWet4, με βάση το οποίο έχει δημιουργηθεί ένα Δίκτυο για τη Διαχείριση των "Δέλτα Κλειστής Θάλασσας" (σελ. 15).

Το εγχειρίδιο παιδαγωγικών δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης "Το ποτάμι" αποτελεί συμβολή στην προσπάθεια ανάπτυξης προβληματισμών, ευαισθητοποίησης σε περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλαγής στάσεων και απόψεων της νέας γενιάς, μέσα από το παράδειγμα του ποταμού (σελ. 16).

Συστάθηκε ο Οργανισμός του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου

Στις 10 Αυγούστου 2000 παρουσιάστηκε σε συνέντευξη τύπου στο Ιωνικό Κέντρο Αθηνών, ο νεοσύστατος Οργανισμός του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, ο οποίος αποτελεί τον πρώτο φορέα διαχείρισης σε προστατευόμενη περιοχή. Τη συνέντευξη τύπου παραχώρησαν ο υφυπουργός περιβάλλοντος κ. Ηλίας Ευθυμίου και ο πρόεδρος του οργανισμού κ. Ιωάννης Παντής, επίκουρος καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στην ίδια εκδήλωση, ο Μητροπολίτης Ζακύνθου Χρυσόστομος, γνωστοποίησε την παραχώρηση από μέρους της εκκλησίας, της χρήσης παλαιού μοναστηριακού κτίσματος στις παρυφές της πόλης της Ζακύνθου, για τη στέγαση του Οργανισμού, μετά από ανακαίνισή του από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Για τα ελληνικά περιβαλλοντικά δρώμενα, αυτή η εκδήλωση ήταν ιστορική, γιατί ο Οργανισμός του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου της Ζακύνθου είναι ουσιαστικά ο πρώτος τέτοιος οργανισμός προστατευόμενης περιοχής της χώρας μας και μάλιστα, σε μια περιοχή με εικοσαετές ιστορικό διαλόγου, όχι πάντοτε νηφάλιου εξαιτίας των δυσεπίλυτων διαχειριστικών προβλημάτων (οικολογικών, κοινωνικών, οικονομικών, νομικών). Αυτό ήταν αναμενόμενο, καθώς για την οικονομία του νησιού, η τουριστική ανάπτυξη ήταν ήδη βαρύνουσα στα τέλη της δεκαετίας του '70, όταν οι παραλίες του Κόλπου του Λαγανά καθίστανται γνωστές ως σημαντικότερο ενδιαίτημα ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, είδους απειλούμενου με εξαφάνιση. Καθώς η θαλάσσια χελώνα προτιμά για να αποθέσει τα αυγά της ακριβώς τις ίδιες πλατιές αμμώδεις παραλίες, που ως επί το πλείστον εκμεταλλεύεται ο τουρισμός, τα πρώτα μέτρα προστασίας του είδους, που θεσμοθετεί στα-

Ο Κόλπος του Λαγανά. Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Μ. Σεφερλής

διακά η Πολιτεία κατά τη διάρκεια όλης της δεκαετίας του '80, συναντούν σφοδρή αντίσταση τοπικά. Παράλληλα, όμως, δεν λείπουν σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, θετικές πρωτοβουλίες και άνθρωποι που ακούραστα υπηρετούν την ιδέα της συμβίωσης χελώνας και ανθρώπου, διατήρησης της φύσης και ανάπτυξης. Στο μεταξύ, ο Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας, που αδιάκοπα καταγράφει και μελετά την οικολογία αναπαραγωγής της χελώνας στο νησί, τεκμηριώνει ολοένα και πιο πειστικά την ανάγκη να βρεθεί μια μέση λύση και συμβάλλει στη μεγάλη διεθνή προβολή της Ζακύνθου ως χώρου σημαντικού για την αναπαραγωγή αυτού του είδους. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90 γίνεται έμπρακτο το ενδιαφέρον για την περιοχή σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι μακροχρόνιοι αγώνες δημοσίων υπηρεσιών, οργανώσεων και ατόμων που οραματίσθηκαν τον συγκεκριισμό διατήρησης και ανάπτυξης, δείχνουν να δικαιώνονται. Ύστερα από την εκπόνηση και την

έγκριση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, υπογράφεται τελικά στις 22 Δεκεμβρίου 1999 το Προεδρικό Διάταγμα που ιδρύει το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, μετά από διορθώσεις που επιβλήθηκαν από το Συμβούλιο της Επικρατείας επί του Προεδρικού Διατάγματος που είχε υπογραφεί το 1998.

Η σύσταση του Οργανισμού του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, με το 10μελές Διοικητικό του Συμβούλιο, στο οποίο εκπροσωπούνται η Πολιτεία, η τοπική κοινωνία και οι σχετικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, κάθε άλλο παρά το τέλος των προβλημάτων και των προκλήσεων σημαίνει, καθώς αμέσως θα πρέπει να αντιμετωπίσει φλέγοντα θέματα διαχείρισης και προστασίας. Παρόλα αυτά, αυτό που είναι βέβαιο ότι σημαίνει, είναι η συναίνεση των ενδιαφερόμενων μερών να καθίσουν στο ίδιο τραπέζι διαλόγου και η αφετηρία μιας εποχής με μεγαλύτερη πίστη στην πραγματικά αειφορική ανάπτυξη.

Μαρία Αναγνωστοπούλου

Αναδημιουργείται η Λίμνη Κάρλα

Σαράντα έτη διχογνωμιών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών περιπετειών, μελετών και σχεδιασμών έληξαν στις 23 Ιουνίου του 2000 με την επίσημη παρουσίαση στον Βόλο του έργου αναδημιουργίας της Λίμνης Κάρλας. Η παρουσίαση αυτή σημαίνει την αρχή της επούλωσης των πολλαπλών τραυμάτων που είχε προκαλέσει στα θεσσαλικά φυσικά και αγροτικά οικοσυστήματα η απάλειψη από τον χάρτη της Ελλάδας της Λίμνης Βοιβηίδας (ή Κάρλας όπως αποκαλείται στα νεότερα χρόνια) πριν από 40 περίπου έτη. Μέσα από το έργο αυτό πραγματοποιούνται οι προσδοκίες της σημερινής γενιάς των Θεσσαλών και η προσωπική δέσμευση του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Κώστα Λαλιώτη.

Στην ημερίδα της 23 Ιουνίου συμμετείχαν, πλην του κ. Λαλιώτη, ο υφυπουργός Γεωργίας κ. Φ. Χατζημιχάλης, ο διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. Ρουά, ο υφυπουργός Μεταφορών κ. Αλ. Βούλγαρης, ο Νομάρχης Μαγνησίας κ. Παν. Σκοτινιώτης, ο Νομάρχης Λάρισας κ. Γ. Φλώρος, βουλευτές και στελέχη των υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Μαγνησίας και Λάρισας, των ΤΕΕ Κεντρικής-Δυτικής Θεσσαλίας και Μαγνησίας, του ΓΕΩ-ΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδας, δήμαρχοι, εκπρόσωποι περιβαλλοντικών οργανώσεων και του ΕΚΒΥ. Στην ομιλία του τόσο ο κ. Κ. Λαλιώτης όσο και άλλοι ομιλητές από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογράμμισαν τον πρωτοποριακό χαρακτήρα του έργου για τη χώρα μας αλλά και για όλη την Ευρώπη.

Το έργο είναι κατεξοχήν περιβαλλοντικό. Περιλαμβάνει την κατασκευή ενός υγροτόπου που θα καταλαμβάνει τμήμα του παλαιού, εμβαδού 38.000 στρεμμάτων. Η νέα Κάρλα έχει μικρότερο εμβαδόν, αλλά μεγαλύτερη χωρητι-

κότητα της παλαιάς. Περιλαμβάνονται επίσης διάφορα υποέργα που θα στηρίξουν τις λειτουργίες του υγροτόπου και θα αναδείξουν τις οικολογικές και τις κοινωνικές του αξίες.

Όλοι όσοι συνέβαλαν στην αίσια έκβαση αισθάνονται όχι μόνο ικανοποίηση, αλλά και την ανάγκη να ευχηθούν η κατασκευή του έργου να ακολουθηθεί από επαρκή διοικητική και επιστημονική διαχείριση. Η υλοποίηση αυτού του σύνθετου έργου από μόνη της δεν εγγυάται την πραγμάτωση των σκοπών του αν δεν συνοδευτεί από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να διασφαλίσει τη διατήρηση των υγροτοπικών λειτουργιών στον μέγιστο βαθμό τους και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στον Παγασητικό Κόλπο, προωθώντας την αειφορική ανάπτυξη σε όλη τη λεκάνη απορροής της λίμνης. Η αναδημιουργία της Κάρλας είναι από τα μεγαλύτερα και σπουδαιότερα περιβαλλοντικά έργα που απετόλμησε έως τώρα η Ελλάδα.

Γεώργιος Ζαλίδης